

Barn- och utbildningsnämnden
Övertorneå kommun
2006-11-15

Rapport

Flickors och pojkars måluppfyllelse

**Uppföljning och utvärdering
av åtgärder och insatser**

2005-2006

Bakgrund

Övertorneå kommun är en typisk glesbygdskommun i nordöstra delen av Norrbottens län. Kommunen gränsar till Finland och den geografiska polcirkeln korsar kommunen. I januari 2005 bodde 5 244 personer i kommunen, varav drygt 2 000 i centralorten Övertorneå och resterande ca 3 200 i ett 60-tal byar av varierande storlek. De folkrikaste byarna, som även är skolorter, ligger längs Torne älvdal.

I kommunen finns åtta kommunala förskoleenheter – en och tvåavdelningsenheter - ett familjedaghem och en enskild förskola. Alla sexåringar är inskrivna i förskoleklass. Kommunala grundskolor med förskoleklass och skolbarnomsorg finns i Övertorneå centralort F-9, Juoksengi F-6, Svanstein F-9 och i Pello F-6. I Hedenäset finns Hietaniemi friskola F-9 där förskolan och skolbarnomsorgen drivs i kommunal regi. Eleverna till friskolan kommer från den södra kommundelen som tidigare var upptagningsområde för Hedenäsets centralskola. Gymnasieskola finns i Övertorneå.

Myndigheten för skolutveckling har tillsammans med Övertorneå kommun inlett ett samarbete med fokus på att minska skillnaden i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor.

Det är ett långsiktigt utvecklingsarbete som har påbörjats i kommunen och som sträcker sig längre än tiden för myndighetens medverkan och stöd. Detta samarbete har skett under perioden 2005-2006.

Deltagande skolenheter

Utvecklingsarbete för att höja pojkars måluppfyllelse har bedrivits vid en förskola, Silvertallen samt Övertorneå Centralskola, vilken är uppdelad på två rektorsområden, en F-3 skola med fritidshem och en 4-9 skola. I rektorsområdena 2 och 3 ingår all personal, medan Silvertallen är en av flera enheter inom rektorsområde 1.

Mål för utvecklingsarbetet

Övertorneå skolplan har pedagogiskt arbete med företagsamhet och jämställdhet som ett utvecklingsområde. Målet är att

”Skillnaden i betyg mellan pojkar och flickor ska minska genom att pojkarnas studieresultat/betyg förbättras”.

Verksamheterna ges i uppdrag att

”stimulera till diskussion om könsroller och främja arbetet så att jämställdhet mellan könen uppnås”.

Skolledningens vision för utvecklingsarbetet i Övertorneå är att *”Verksamheternas målsättning skall vara oberoende av könstillhörighet”.*

Genomförande

Lägesbeskrivning

En lägesbeskrivning har tagits fram genom medverkan av rektorer och representanter för personal, elever och föräldrar.

Resultat och slutsatser kring utvecklingsområden har presenterats och diskuterats av all berörd personal och ansvariga skolledare i medverkande förskole-/skolenheter. Diskussionen resulterade i en gemensam prioriteringsordning:

1. Rektor som pedagogisk ledare,
2. a) Utveckla samarbetet mellan olika år och verksamheter
b) Samverkan med föräldrar
3. Kunskaps- och lärandesyn

Arbetsgrupper på enheterna och centralt

Lägesbeskrivningen och den gemensamma prioriteringen av utvecklingsområden bildade underlag för rektorsområdenas enskilda prioritering och planering av mål, förväntat resultat och konkret åtgärdsplanering. För att genomföra detta bildades en arbetsgrupp under ledning av respektive rektor i varje rektorsområde. En central arbetsgrupp bildades också med representanter från varje rektorsgrupp, med syfte att ge deltagarna inblick i de övrigas frågeställningar kring behov och åtgärder samt uppnå en kunskaps-spridning och röd tråd i utvecklingsarbetet mellan rektorsområdena.

Åtgärdsplanering

Inriktning och ansvar

Åtgärderna har dels riktats mot *system och struktur* för att stärka kvalitetsarbete, pedagogisk ledning, samsyn och samverkan i och mellan grupper och verksamheter och dels riktats mot *inhåll* med utgångspunkt i den stora skillnaden i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor. Skolledningens vision utgör en bas för de åtgärder som genomförs. Ansvaret att leda utvecklingsarbetet har legat hos rektorer och förvaltningschef.

Den genuspedagog som arbetar i Övertorneå centralskola fick ett särskilt uppdrag och tid avsatt till att stärka ett gemensamt förhållningssätt med genusperspektiv och röd tråd i de tre rektorsområdenas utvecklingsarbeten. Uppdraget innefattade också att inkludera skolbibliotekarien i de åtgärder för att stärka pojkars språk- och läsutveckling som redan hade påbörjats.

Åtgärder

Nedan följer en summering av de åtgärder som planerades gemensamt för samtliga verksamheter och enskilt av respektive rektorsområde.

Verksamhetsgemensamma insatser

- Genuspedagogens uppdrag att stärka ett gemensamt förhållningssätt med genusperspektiv och kunskapsutveckling samt en röd tråd i de tre rektorsområdenas utvecklingsarbeten.
- Studiedag 31 oktober – Fokus på genus och jämställdhet
- Studiedag/ar under 2006 – Fokus ej bestämt.
- Möten och samverkan i och mellan verksamheterna genom central arbetsgrupp som skapar röd tråd i utvecklingsarbetet.
- Skolbiblioteket involveras i utvecklingsarbetet

Pedagogisk ledning och kvalitetsarbete

- Seminarier/processhandledning för ledningsgruppen;
  - Rektor som pedagogisk ledare
  - Systematisera och stärka utvecklingsarbetet med kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen som redskap.

RO 1 - Förskolan

- Kvalitetsutveckling i förskolan – Uppdrag, mål och resultat samt dokumentation och utvärdering. Sker genom gemensam utbildning och processhandledning till förskolans personal och skolledare.
- Förstärkt jämställdhetsarbete för att skapa god kvalitet. Mål att öka kunskap och kompetens om jämställdhet (förhållningssätt och arbetsätt), genom att läsa och reflektera tillsammans i personalgruppen. Observation av personalens och barnens beteende ur ett jämställdhetsperspektiv genomförs av personalen. Därefter planeras konkreta insatser.

RO 2 - Förskoleklass år 1-3 och fritidshem

- Språkutveckling hos eleverna. Strategi för läsutveckling, använda sig av LUS-schemat, IUP mm.
- Utveckla samverkan med föräldrarna kring barnens språkutveckling
- Att få ett förändrat förhållningssätt gentemot pojkar och flickor

RO 3 - År 4-9

- Stärka läsintresset hos alla elever, utveckla strategier och metoder för att lyfta pojkarnas intresse
- Utveckla samarbete och samverkan mellan 4-6 och 7-9 lärarna.
- Utveckla gemensam kunskaps- och, lärandesyn, grund för gemensam bedömning och betygssättning
- Utveckla elevinflytandet

Uppföljning och utvärdering

Verksamhetsgemensamma insatser

Mål

- Stärka ett gemensamt förhållningssätt med genusperspektiv och kunskapsutveckling samt skapa en röd tråd i de tre rektorsområdenas utvecklingsarbeten

Åtgärder

- Föreläsningar och litteraturstudier

Studiedagar under 2005- 2006 – Föreläsning för all personal från RO1-3 31/10 . Föreläsare Ingemar Genz *Flickor och pojkar*. Föreläsningen handlade om hur flickor och pojkar fostras till män respektive kvinnor och om vikten av förändrade könsmonster i det moderna samhällslivet. Vuxenvärlden och skolan sviker pojkarna. De lämnas att fostra varandra när de är små. De egenskaper de utvecklar kommer inte att efterfrågas i det moderna arbetslivet.

Studiedagen den 16/8 2006 Föreläsning för all personal Ro1-3 med föreläsare Josefin Rönnbäck ,*Värdegrund ,genus och jämställdhet*.

Studiedagarna 30/10-31/10 2006 föreläste Kajsa Wahlström, *Flicko,r pojkar och pedagoger* för samtliga pedagoger i kommunen. Föreläsningen betonade hur viktigt pedagogers förhållningssätt är.

Forma Framtiden: Hans Söderberg, Berit Sandström och Ann-Christin Jakobsson har deltagit i EU-projektet Forma Framtiden som Övertorneå kommun är med i. Forma Framtiden är ett genuspedagogiskt skolprojekt där samtliga kommuner i länet deltar för ett jämställt samhälle.

Litteraturstudier i ämnet genus- och jämställdhet med efterföljande diskussioner i arbetslagen.

Förväntade effekter

- Att personalens kunskap och medvetenhet i genus- och jämställdhetsfrågor ökar
- Att få pedagogerna att reflektera över sitt förhållningssätt gentemot barn och elever och om så behövs förändra det

Resultat/ analys

Analysen av enkäten *Genus och jämställdhet* som 40 personer besvarat visar att 17% anser att föreläsningar, litteraturstudier och diskussioner ” i hög grad” bidragit till ökad kunskap om genus och jämställdhet”. 56% anser att åtgärderna bidragit ” i ganska hög grad ”, 22% svarar ”i liten grad ”och 5% ”inte alls” bidragit till ökad kunskap.

På frågan om kunskapen påverkat sättet att tänka i dessa frågor svarar 15% att det ” i hög grad” gjort det.” I ganska hög grad ”svarar 54%.” I liten grad” svarar 22% och” inte alls” svarar 2%.

På frågan om kunskapen har fått dig att förändra ditt förhållningssätt svarar 2% att det gjort det” i hög grad”. 39% svarar att det gjort det” i ganska hög grad” och 54 % svarar att det gjort det ”i liten grad”. 5% svarar att kunskapen” inte alls” fått dem att ändra förhållningssätt.

Utvärderingen av Kajsa Wahlstöms föreläsning som 80 personer besvarat visar att 46% tyckte att föreläsningen var” mycket bra”, 48% anser att den var” bra” och 6% anser att den var ”mindre bra”. på frågan om föreläsningen gett dem något att fundera över svarar 41% att det gjort det ”i hög grad”, 30%” i ganska hög grad”, 28% i ”liten grad” och 3%” inte alls”. Om föreläsningen får dem att förändra sitt förhållningssätt gentemot pojkar och flickor svarar 46%” ja,” 34%” kanske”, 13% är” tveksamma 2och 4% svarar ”inte alls”.

De slutsatser man kan dra av resultatet är att åtgärderna lett till ökad medvetenhet i genus- och jämställdhetsfrågor. Många reflekterar över sitt förhållningssätt och är medvetna om dess betydelse och är förändringsbenägna. Här har pedagogerna kommit olika långt i processen. Några få kommenterar enkäterna med att ”*det var inget nytt*”, ”*vi är redan medvetna* ”och” *vi arbetar redan så.*” Många anser att föreläsningar och litteraturstudier varit bra och en nyttig bekräftelse på det man redan visste.

Det som haft störst betydelse för ökad kunskap och förändrat förhållningssätt anser pedagogerna är litteraturstudier och diskussioner i arbetslag.

- **Central arbetsgrupp**

Möten och samverkan i och mellan verksamheterna genom en central arbetsgrupp som består av skolchef, rektorer, genuspedagog och lärare från enheterna. Gruppen har träffats sex gånger under tiden ht 2005- 2006.

Förväntade effekter

- Skapa kännedom om insatserna på enheterna för varandra. Hålla ihop utvecklingsarbetet.
- Uppnå en bred enighet om verksamhetsgemensamma insatser.

Resultat/ analys

Samtliga i centrala arbetsgruppen anser att mötena och samverkan i gruppen har varit bra och en förutsättning för utvecklingsarbetet. Utan den hade det varit svårt att hålla ihop arbetet.

- **Involvera skolbiblioteket i utvecklingsarbetet.**

Samarbete med skolbiblioteket, genom att barn- och ungdomsbibliotekarien besöker klasserna och presenterar böcker och därmed stimulerar till ökad läsning. Hon har även informerat pedagoger om val av böcker och utlåning ur ett genusperspektiv. Förslag på litteratur för pedagoger i genus- och jämställdhets frågor har hon även bistått med. Ett läsprojekt *Läslusta* med samtliga elever i år 7-9 i kommunen har inletts med lässtimulerande åtgärder.

Förväntade effekter:

- att främst pojkars läsande ska öka
- ökad kännedom om litteratur i genus- och jämställdhet för pedagoger

Resultat/analys

Resultaten ingår i rektorsområdenas utvärderingar av läsprojektet.

Läsprojektet *Läslusta* har nyligen inletts. En enkät som visar elevernas läsvanor har genomförts oktober månad 2006 och 63 pojkar i år 7-9 har besvarat den. Den visar att pojkar är positivare till läsning då 55% av pojkarna tycker att det är roligt att läsa. 14% svarar varken ja eller nej och 30% svarar att de inte tycker att det är roligt att läsa. Jämfört med tidigare undersökning våren 2006 har andelen som tycker att det är roligt att läsa ökat markant från 12% till 55%. De som tycker att det är tråkigt att läsa har också ökat från 28% till 30%. Mycket återstår att göra, men trenden är positiv.

Pedagogisk ledning och kvalitetsarbete

Mål

- Stärka rektors roll som pedagogisk ledare.
- Systematisera och stärka arbetet med kvalitetsarbetet med kvalitetsredovisningen som redskap.

Åtgärder

- Seminarier/processhandledning för ledningsgruppen. Fem träffar har planerats 2006-2007 . Två träffar återstår. Kursinnehåll i stort är följande;

Ledningsteamets funktion, rektorerna och det pedagogiska ledarskapet för ökad kvalitet sett ur ett statligt, kommunalt och lokalt perspektiv behandlas. Det handlar konkret om föreläsningar, samtal, bearbetning av frågeställningar kring arbetet ute i verksamheterna, analys av Skolverkets inspektionsrapporter av kommunens skolor.

Förväntade effekter

- Ökad måluppfyllelse i skola och förskola
- Pedagoger och rektorer upplever att rektor stärks i sin roll som pedagogisk utvecklare.

Resultat/analys

Utbildning pågår och upplevs som positiv och givande. Rektorerna känner sig stärkta och en tydlighet i rektorsrollen framträder. Detta är även något som en del av pedagogerna märker av.

Rektorsområde 1

Sammanfattning av utvecklingsarbetet

Vi har på Silvertallen tagit fram följande mål som vi arbetat med sedan ht 2005

- Att alla barn ska våga och ha möjlighet att uttrycka sig och kommunicera med varandra oavsett könstillhörigheter
- Att utforma en stimulerande innemiljö som lockar till skapande arbete hos både pojkar och flickor.

För att nå målen upprättades en arbetsplan med jämställdhet som utvecklingsområde.

Litteraturstudier har bedrivits. Arbetslaget har fått handledning och gjort studiebesök.

Studiedagarnas föreläsningar med jämställdhet som tema har personalen deltagit i. Dessutom har en plan för reflektionstid upprättats.

Målen för Silvertallens utvecklingsarbete har uppnåtts och flera av de förväntade effekterna är delvis uppnådda. Förhållningssättet hos arbetslagen har förändrats. Den stimulerande innemiljön har stärkt barnen så att de har blivit mer självständiga och deras självförtroende har ökat. Arbetet med insyn och delaktighet, pedagogisk dokumentation samt det pedagogiska ledarskapet bör stärkas även fortsättningsvis. Personalen upplever nu sitt arbete än mer betydelsefullt och känner en större delaktighet i den kommunala organisationen.

Bakgrund

Silvertallens förskola är en av tre förskoleenheter som finns beläget i centrala Övertorneå. Inom förskolans närområde finns sim och sporthall, ishall, bibliotek, gymnasieskola samt centralskolan med förskoleklass, fritidshem och skola från år 1 till år 9. Hela rektorsområdet består av totalt fem barnomsorgs - enheter med sju förskoleavdelningar och en fritidshemsavdelning. Geografiskt finns dessa utspridda inom centralorten Övertorneå samt byn Hedenäset i södra kommundelen. I rektorsområdet ingår även ett familjedaghem i byn Aapua i norra kommundelen.

Vid Silvertallens förskola finns två avdelningar som har namnen Knotten och Fjärilen. Knotten är en småbarns avdelning för barn mellan 1-3 år med 15 inskrivna barn. Personalen består av en förskollärare och två barnskötare. Den andra avdelningen Fjärilen har 21 inskrivna barn och vänder sig till barn i ålder 3-5 år. Personalen på avdelningen Fjärilen består av tre förskollärare. I huset finns en pooltjänst. Samtliga tjänster vid förskolan omfattas av heltidstjänster.

Tvåspråkigheten är vid förskolan en del av vardagen, samtliga pedagoger behärskar minoritetsspråket meänkieli samt finska. Hälften av de inskrivna barnen talar minoritetsspråket eller finska.

Silvertallens profilering är *att vistas mycket i naturen, utevistelse och miljö. Det valet har gjorts utifrån att, vi lever nära natur och skog och utevistelse är viktigt för hälsa och välbefinnande.* Förskolans värdegrundsformulering är, *Utveckla barnens förmåga att känna empati, respekt och tolerans. Skapa en trygg och lustfylld inlärningsmiljö som utvecklar barnen till goda medmänniskor.*

Förskolan Silvertallens mål för utvecklingsarbetet:

- Att alla barn skall våga och ha möjlighet att uttrycka sig och kommunicera med varandra oavsett könstillhörighet.

Åtgärder i verksamheten för att nå målet.

Vi har planerade reflektionstider tillsammans med barnen i små grupper, där de får tid och möjlighet att berätta om sina tankar och sitt arbete. Vi utmanar barnen med frågor som stimulerar barnens tänkande.

- Att utforma en stimulerande innemiljö som lockar till skapande arbete hos både pojkar och flickor.

Åtgärder i verksamheten för att nå målet.

Stora lekhallen gjorde vi om till en matsal och bar alla höga bord dit. Det ledde till att vi kunde inreda olika små verkstäder i rummen på avdelningarna tex. målarhörna, klipp och klistra, bygg och konstruktion, rithörna, lekhörna etc. Materialet är lätt tillgängligt för barnen där de spontant kan skapa ur eget intresse.

Genomförda åtgärder:

- Upprätta arbetsplan för ht 2005 – vt. 2006, med jämställdhet som utvecklingsområde.
- Inläst litteratur i ämnet.
  - Gens Ingemar, *Från vagga till graven*
  - Myndigheten för skolutveckling, *Hur är det ställt? Tack, ojämnt*
  - Odelfors Birgitta, *Förskolan i ett könsperspektiv*
  - Regeringskansliet, *Jämställdhet i förskolan, metoder och möjligheter*
  - Svaleryd Kajsa, *Genuspedagogik*
  - Wahlström Kajsa, *Flickor, pojkar och pedagoger*
  - Åberg Ann, *Lyssnandets pedagogik*
- Handledning 10ggr totalt 40 timmar för pedagoger och rektor.
- Upprättat plan för reflektionstid för arbetslagen, avdelningsvis och gemensamt.
- Studiebesök vid annan förskola som har ett medvetet jämställdhetsarbete
  - Besökt förskolan Kometen i Haparanda, som har ett Reggio Emilia inspirerat arbetssätt.
- Utbildning i form av föreläsningar vid tre tillfällen.
  - Studiedagar med fokus på jämställdhet där samtliga pedagoger deltagit. Utbildare Ingemar Genz, Josefin Rönnbäck samt Kajsa Wahlström.

Förväntade effekter

- att läroplanens roll i den dagliga verksamheten stärks så att uppdrag, kvalitet, dokumentation, uppföljning och utvärdering blir en naturlig del i verksamheten.
- att ett processinriktat utvecklingsarbete, med rektor som pedagogiskt ledare, ständigt pågår och blir något som tillhör det dagliga pedagogiska arbetet vid förskolan.
- att arbetslagets gemensamma reflektioner utvecklas så att dokumentationen av verksamheten blir en pedagogisk dokumentation. Där barnet ser sitt eget lärande och som ger föräldrar större möjlighet till insyn och delaktighet i verksamheten.
- i det pedagogiska arbetet med barnen förväntas effekten bli att alla barn skall bli respekterade och självständiga i sitt dagliga arbete och våga välja aktivitet efter eget intresse.
- att barnen i större utsträckning väljer skapande aktiviteter framför stereotypa könsrelaterade lekar.
- att barns sätt att kommunicera med varandra och med de vuxna utvecklas. Så att alla får likvärdiga möjligheter att uttrycka sina önskemål, åsikter, tankar och händelser som de varit med om.

Resultat

Målen för Silvertallen är baserade på Lpfö 98. Genom att vi har ändrat vårt arbetssätt och även förhållningssättet till barnen, med hjälp av handledning, har Lpfö 98 blivit ett allt viktigare dokument i arbetet med barnen. För att Lpfö 98 ska få en större roll i det dagliga arbetet har vi sett över schemat och fått in reflektionstider där vi kan utbyta tankar pedagoger emellan.

Genom att vi pedagoger har ändrat vårt förhållningssätt, vi lyssnar och är inte den som förmedlar, har pojkarna börjat lyssna mer och respekterar alla i barngruppen samt att de blivit mer hjälpsamma.

Den stimulerande innemiljön har lett till att barnen har blivit mer självständiga och deras självförtroende har stärkts. Pojkarnas intresse för att skapa och prova olika material har ökat.

Dagsrutinerna har ändrats, från att ha varit baserade på övervägande fri lek till att ha mer projekt, utmaningar, reflektions tider, etc. med barnen. Detta har medfört att verksamheten blir mer givande och pedagogisk för både barn och personal, det känns viktigt att komma till jobbet.

Vi generaliserar inte barnen i grupp utan ser dem som individer och ger barnen ett eget värde genom att tilltala dem med deras namn. Vi bemöter pojkar och

flickor på ett mer medvetet sätt. Vi är mer nyfikna på barnen och ställer frågor som gör att barnen blir medvetna om sitt eget lärande eftersom ”verksamheten skall utgå från barnens erfarenhetsvärld, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskaper”. (Lpfö s.10) Barnen har möjlighet att påverka sin dag och sina aktiviteter utifrån det egna intresset. ”De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av den pedagogiska verksamheten”. (Lpfö s.14)

Föräldrarna får styrdokument och arbetsplan och under årets gång tar de del av verksamheten genom våra dokumentationer. På våren delas en enkät ut till föräldrarna där de har möjlighet att ge sina åsikter om verksamheten. Föräldramöte har vi på hösten och på våren erbjuder vi ett utvecklingssamtal. Vi har dagligen en god kontakt med föräldrarna.

Den pedagogiska kunskapen har ökat genom att vi har läst mycket litteratur, haft olika föreläsningar med bl a. Anna Åberg, varit på studiebesök till Haparandas förskola ”Kometen” samt kontinuerlig handledning. Även vår rektor Birgitta Nilsson har medverkat under resans gång, detta känner vi är av stort värde då vi känner att vårt arbete har utvecklats under helt andra premisser och kvalitén på Silvertallen har förbättrats.

I enkäten *Genus och jämställdhet* som sju stycken besvarat svarar 43% att föreläsningar, litteraturstudier och diskussioner bidragit” i hög grad” till att de fått ökad kunskap i genus och jämställdhetsfrågor, 57% svarar” i ganska hög grad”. På frågan om detta påverkat deras sätt att tänka i dessa frågor svarar 43% ”i hög grad”, 57 %” i ganska hög grad”. På frågan om detta får dem att förändra sitt förhållningssätt svarar 14%” i hög grad” och 86% ”i ganska hög grad.”

Några guldkorn: Handledningen har förändrat oss som individer och vårt förhållningssätt till barnen. Vi har fått upp ögonen och blivit mer nyfikna.

Analys av resultatet.

Valet av handledning har gett arbetslagen ett helt nytt förhållningssätt till sitt arbete och uppdrag. Att dessutom ha tillfört mer tid till pedagogerna för eftertanke och reflektion har bidragit stort till utveckling hos varje berörd individ. Valet av litteratur och föreläsningarna har gett en fördjupning i ämnet och insikten har ökat inom hela arbetslaget. Spridningseffekten till andra enheter har varit möjlig eftersom rektor följt utvecklingsarbetet på när håll.

En tydlig utveckling och medvetenhet har under detta utvecklingsår börjat att ta form. Målen för Silvertallens utvecklingsarbete är uppnådda och flera av de förväntade effekterna är delvis uppnådda. Arbetet med insyn och delaktighet, pedagogisk dokumentation samt det pedagogiska ledarskapet bör stärkas även fortsättningsvis.

Avslutningsvis känner vi som deltagit från förskolan att utvecklingsdialogen har tillfört oss en helt annan roll och betydelse i den kommunala organisationen som vi ingår i. Delaktigheten i centrala arbetsgruppen har gjort att vi mer än tidigare getts en plats i ett större sammanhang. Insikten om betydelsen av vår samhälleliga insats har ökat både för oss själva och andra.

Rektorsområde 2

Sammanfattning av utvecklingsarbetet

Vi har i en åtgärdsplan tagit fram tre mål som vi under läsåren 2005/06 och 2006/07 jobbar mot.

- Att få en ökad föräldrasamverkan
- Att få ett förändrat förhållningssätt gentemot pojkar och flickor
- Att utjämna könsskillnader i språkutvecklingen

För att nå målen har vi under läsåret jobbat med information till föräldrar. De har fått informationsbrev, åtgärdsplan, språkfolder och kunskapsmål.

Personalen har läst litteratur och haft diskussionsträffar, de har också jobbat med ett studiematerial som heter "God läsutveckling". Verksamheterna har fokuserat på språklekar, muntligt berättande, samtal och läsning.

Av enkäter och personalens reflektioner framkommer att det börjar märkas effekter av arbetet. Föräldrarna har blivit mer medvetna och delaktiga än tidigare. De visar större engagemang i barnens läxor och skolans mål.

Personalen har börjat fundera på och uppmärksamma sitt eget förhållningssätt gentemot pojkar och flickor och de börjar agera på ett mer medvetet sätt i klassen.

Arbetet i förskoleklassen har gett resultat. Årets nybörjare i år 1 har kommit längre i sin skriv-och läsinlärning jämfört med tidigare nybörjare.

Bok- och läsintresset har ökat och pojkarna har jämfört med tidigare gjort större framsteg, både socialt- och kunskapsmässigt än flickorna under året.

En annan positiv effekt av utvecklingsarbetet är att samsynen mellan de olika verksamheternas personal ökat.

Inledning

Rektorsområde 2 består av förskolan Bonden i Kuivakangas, Sär/Träningskolan, förskoleklass/fritidshemmet Kristallen, fritidshemmet Regnbågen/Droppen och år 1 – år 3 vid Övertorneå Centralskola.

Utvecklingsarbetet omfattar enheterna Kristallen, Regnbågen/Droppen och år 1 – år 3.

Kristallen har i dagsläget 30 elever och fem personal, 4,0 förskollärare och 1,0 assistent/resurspedagog. Regnbågen/Droppen har 62 inskrivna elever och 9 personal, 1,75 fritidspedagoger, 2,75 förskollärare, 1,0 barnskötare samt två elevassistenter och en personlig assistent som kommer med sina elever från särskolan.

År 1 – år 3 har 98 elever och 6.88 lärartjänster, alla behöriga pedagoger.

Könsfördelningen på berörd personal är 20 kvinnor och 5 män .

En mycket stor del av dem, 75%, är tvåspråkiga med finska/meänkieli som ytterligare språk. Ungefär hälften av eleverna, 52%, är berättigade till modersmålsundervisning, till största delen finska.

Bakgrund

Såväl nulägesrapporten, gjord av Gretha Wikgren vid Luleå Tekniska Universitet augusti 2005 , som tidigare kvalitetsrapporter visar att elever, lärare och föräldrar trivs med och i skolan samt tycker att skolan har bra med resurser. Det är bra arbetsro och nästan ingen skadegörelse.

Föräldrasamverkan sker genom skolråd och föräldramöten, stora gemensamma för verksamheterna och små enskilda för respektive klasser. Vid utvecklingssamtalen varje termin nås föräldrar till alla elever. Dessutom är det en mängd spontana eller ” på förekommen anledning” kontakter mellan lärare och föräldrar.

Under våren 2005 gjordes en kompetensutvecklingsanalys där det framkom ett behov av kompetensutveckling kring ”Vårt uppdrag och jämställdhet” med syfte att få en röd tråd genom verksamheterna i bl.a. jämställdhetsarbetet.

Våra pojkar har generellt markant sämre skolresultat än våra flickor när de lämnar grundskolan. Vi ser att skillnaderna i pojkars och flickors resultat är små i de lägre åren men ökar med stigande ålder. Redan i år 3 är det en klar övervikt av pojkar som inte når vårt mål för läsfärdighet, punkt 15, i läsutvecklingsschemat Lus.

Föräldrar och lärare reagerar på språkbruket hos eleverna, det är råare och fulare än förr. Det råa och ovårdade språkbruket har gått ner i åldrarna, ända ner i förskoleklassen.

Vi upplever att vi, för att stärka pojkarna, behöver utveckla och förstärka arbetet med språkutvecklingen och ytterligare engagera föräldrarna i språkutvecklingsarbetet.

Vårt förhållningssätt, medvetna och omedvetna, gentemot pojkar och flickor är något vi måste lära oss om för att kunna behandla pojkar och flickor jämlikt.

Genomförande

En arbetsgrupp bestående av rektor och representanter från de i utvecklingsarbetet deltagande verksamheterna, Kristallen, Regnbågen/Droppen, numera Regndroppen, och år 1 – år 3 utsågs. Den har haft till uppgift att i samråd med personalen i verksamheterna planera och leda arbetet.

Arbetsgruppen har haft åtta möten. Fyra möten har varit tillsammans med representanter för ”Myndigheten för skolutveckling” som hjälpt och stöttat i arbetet.

Arbetsgruppen har tagit fram en åtgärdsplan som verksamheterna jobbat efter sedan höstterminen 2005.

Vid vårterminens slut i juni 2006 följdes åtgärdsplanen upp dels genom en enkätundersökning av läsutbrottet, utförd av kommunens genuspedagog, och dels genom personalens egna skriftliga reflektioner kring arbetet och resultatet gentemot åtgärdsplanens förväntade effekter. I oktober 2006 har ytterligare utvärdering gjorts dels genom en föräldraenkät och dels genom att personalen ånyo reflekterat kring arbetet och resultatet gentemot åtgärdsplanens förväntade effekter.

Slutlig utvärdering av åtgärdsplanen sker i juni 2007 och därefter, med utvärderingen som grund, planering av det fortsatta utvecklingsarbetet.

Utvecklingsområden

Personalen och arbetsgruppen valde att prioritera följande utvecklingsområden.

- Föräldrasamverkan.
- Förhållningssätt gentemot pojkar och flickor.
- Språkutveckling

Mål

- Att få en ökad föräldrasamverkan

Åtgärder

- Skolledningen har informerat föräldrarna om det pågående utvecklingsarbetet.
- Specialpedagogerna har gjort en informationsfolder med förslag på tidiga insatser som kan göras i hemmet för att gynna språkutvecklingen. Foldern har, via lärarna, delats ut till föräldrarna under vårterminen 2006 samt den nya förskoleklassen höstterminen 2006.
- Våra lokalt nedbrutna kunskapsmål i svenska och matematik har, via lärarna, delats ut till föräldrarna under vårterminen 2006.

- De lokalt nedbrutna kunskapsmålen och skillnader i resultat mellan pojkar och flickor har diskuterats på föräldramöten i samband med skolstarten höstterminen 2006.

Förväntad effekt

- Att föräldrarna får kunskap om och blir delaktiga i vårt arbete med genuskunskap och språkutveckling i syfte att stärka pojkarna i skolarbetet.
- Att föräldrarna blir insatta i våra nedbrutna kunskapsmål samt inser vikten av tidiga insatser för språkutvecklingen.
- Att föräldrarna känner att deras medverkan har stor betydelse för att barnen ska nå målen och att det ökar deras engagemang så att de i ännu större omfattning pratar, läser, etc. med sina barn

Resultat/Analys

Analysen av svaren i föräldraenkäten och personalens skriftliga reflektioner visar att informationsarbetet givit resultat.

Personalen anser att föräldrarna är positiva till genus- och språkutvecklingsarbetet. Både personal och föräldrar tycker att föräldrarna blivit mer medvetna och delaktiga än tidigare. Föräldrarna anser också att deras medverkan hjälper barnen att nå kunskapsmålen. De visar större engagemang i barnens läxor och för skolans mål. Medvetandet om läsandets och skrivandets betydelse för framtida skolresultat har ökat

Mål

- Att få ett förändrat förhållningssätt gentemot pojkar och flickor

Åtgärder

- Skolledningen engagerade Ingemar Genz, *Pojkarna skolans förlorare*, Josefin Rönnbäck som föreläsare i ämnet *Värdegrund, jämställdhet och genusvetenskap*. Kajsa Wahlström *Flickor, pojkar och pedagoger* till studiedagar 2005-2006
- Organiserade läsecirklar i arbetslagen med diskussionsträffar under vårterminen 2006 och höstterminen 2006.
Litteratur som lästes var: "*Hur är det ställt? Tack ojämt!*"
"*Att göra kön*" Nowwak & Thomsson
"*Genuspedagogik*" Kajsa Svaleryd
"*Könsmonster i förändring*" Öhrn
"*Lärares liv och arbete i ett genusperspektiv*" Eva Gannerud

Förväntad effekt

- Att personalen medvetet uppmärksammar sitt förhållningssätt gentemot pojkar och flickor och målmedvetet jobbar med att minska skillnader i pojkar och flickors skolresultat.

Resultat/Analys

Analysen av reflektionerna personalen skrivit visar att de blivit medvetna om att trots att de anser sig behandla pojkar och flickor lika så gör de inte det, att de omedvetet behandlar flickor på ett sätt och pojkar på ett annat sätt.

De har börjat fundera på och uppmärksamma sitt eget förhållningssätt gentemot pojkar och flickor och att de på ett mer medvetet sätt ser och agerar i klassen.

Läscirklarna och diskussionsträffarna har också bidragit till mer diskussioner kring förändring och utvecklingsarbeten samt bättre stämning på arbetsplatsen.

I enkäten *Genus och jämställdhet* som elva personer besvarat svarar 9% att föreläsningar, litteraturstudier och diskussioner ”i hög grad” bidragit till att de fått ökad kunskap i genus- och jämställdhetsfrågor, 55% anser att de fått det ”i ganska hög grad” och 36% ”i liten grad.” På frågan om detta påverkat deras sätt att tänka i dessa frågor svarar 55% ”i ganska hög grad” och 45% ”i liten grad”. På frågan om detta fått dem att förändra förhållningssättet gentemot eleverna svarar 27% ”i ganska hög grad” och 73% ”i liten grad”. Störst betydelse anser de att litteraturstudier och diskussioner haft.

Mål

- Att utjämna könsskillnader i språkutvecklingen.

Åtgärder

- Högläsningprojekt: F-klassen har haft högläsningprojekt, ”Föräldrar läser för barn” och år 1-3 har högläsningprojekt *Elever läser för föräldrar* från höstterminen 2005 till och med höstterminen 2006.
- F-klassen har haft schemalagda språklekar tre gånger i veckan.
- F-klassen har gjort daglig högläsning obligatorisk.
- År F-3 har jobbat extra med läsning kopplat till muntligt och skriftligt återberättande från och med vt 2006.
- År F-3 har satsat på det egna berättandet, muntliga och skriftliga berättelser från och med vt 2006.
- Fritids har skapat en mysig läshörna, börjat med läsgrupper samt infört regelbundna biblioteksbesök vt 2006.
- Fritidspersonalen har från årskiftet 2005-2006 medvetet jobbat med att i verksamheten söka samtalssituationer.
- Arbetsgruppen har genomfört studiedagar för alla i februari 2006 och augusti 2006 med studiematerialet *God läsutveckling*.

Förväntad effekt

- Att eleverna får ökat läs- och bokintresse, får ökat ordförråd, kan lyssna koncentrerat och i år 3 kan läsa flytande med god läsförståelse.
- Att elever kan återberätta samt i övrigt uttrycka sig muntligt och skriftligt så att alla förstår.
- Att eleverna ska kunna berätta i kronologisk ordning, kunna uttrycka sina tankar och känslor och komma med egna förslag.
- Att personalen i de olika verksamheterna får en samsyn och en gemensam kunskap om språkutvecklingen samt att de börjar använda språkutvecklingsschema.

Resultat/Analys

Analysen av personalreflektionerna visar att eleverna mer än tidigare tycks förstå att läsa och skriva är viktigt och att en orsak till att pojkar har sämre betyg är att de är sämre läsare. I höst har man märkt att arbetet i förskoleklassen gett resultat. Årets nybörjare i år 1 kan mer och har kommit igång fortare än tidigare nybörjarklasser berörda lärare haft. Personalen upplever också att bok- och läsintresset ökat samt att skillnaderna mellan flickor och pojkar minskat jämfört med tidigare år vad gäller den kunskapsmässiga- och sociala utvecklingen. Att läsintresset ökat styrks också av en läsvaneundersökning som genuspedagogen gjort med pojkarna i år 2-3. Den visar tydligt att läsintresset ökat från höstterminen 2005 till vårterminen 2006.

Jämförelse läsvanor åk 2-3 pojkar 42 svar

3. Jag tycker det är roligt att läsa.	HT 2005	VT 2006
• Instämmer helt	58%	67%
• Instämmer delvis	41%	32%
• Instämmer inte alls	1%	1%
4. Förutom läxor läser jag :		
• Skönlitteratur	57%	81%
• Faktaböcker	33%	50%
• Veckotidningar	4%	11%
• Tidskrifter	4%	14%
• Serietidningar	43%	91%
• Inget alls		2%
5. Jag läser		
• Varje dag	24%	62%
• Några gånger i veckan	26%	31%
• En gång i veckan		2%
• Mindre än en gång i veckan		
• Aldrig		

De gemensamma fortbildningarna och utvecklingsarbetet där verksamheterna tillsammans planerar och genomför arbetet har gjort att samsynen mellan de olika verksamheternas personal ökat.

Rektorsområde 3

Sammanfattning av utvecklingsarbetet

En åtgärdsplan för ro 3 är framtagen och följande utvecklingsområden har valts.

1. Läsutveckling
2. Elevinflytande – elevdemokrati
3. Samsyn på kunskapslärande – genus
4. Strukturförändring i år 4-9

Under läsåret 05/06 har föräldrar informerats genom informationsbrev, föräldramöten och utvecklingssamtal. Personalen har läst litteratur, deltagit vid föreläsningar samt vid ett flertal tillfällen diskuterat utvecklingsområdena. Eleverna har informerats ang. utvecklingsarbetet samt vid två tillfällen genomfört en halv temadag med fokus på jämställdhet.

Rektorsområdets utvecklingsplan är ganska omfattande. Utvecklingsbehov 1. är det område där vi kommit längst. De flesta åtgärder är påbörjade. Ett ökat läsintresse kan märkas hos pojkar, men om det är tillfällig eller en mer varaktig attitydsförändring är ännu för tidigt att säga. Dock behöver attityden till läsning förändras hos fler.

Beträffande de övriga utvecklingsbehoven är åtgärder vidtagna. Man kan skönja en positiv utveckling.

Personalen har ifrågasatt och analyserat sitt förhållningssätt gentemot bemötandet av pojkar och flickor i skolsituationer. En större medvetenhet angående förhållningssättet till pojkar och flickor har kunnat märkas. Föräldrarna har genom föräldrarådet visat intresse för utvecklingsarbetet. Eleverna har blivit medvetna om jämställdhetsfrågor, men attityderna har ej ännu påverkats i någon större utsträckning hos främst pojkarna. Beträffande pojkarnas meritvärden har en liten positiv förändring konstaterats, men någon större slutsats kan ej dras.

Det återstår ännu mycket arbete för att uppnå de förväntade effekterna. Utvecklingsarbetet bör fortgå under några läsår för att rektorsområdets mål ska uppnås..

Inledning

Rektorsområde 3 är en 4-9 enhet. Läsåret 2005/06 gick det 267 elever på skolan, medan det läsåret 2006/07 går 243 elever på skolan. Personalens kompetens är mycket hög.

Könsfördelningen på berörd personal är 9 män och 22 kvinnor. Ca 40 % av eleverna är berättigade till modersmålsundervisning i finska/meänkieli.

Bakgrund

Sammanställning av årlig statistik över slutbetygen i år 9 har under ett antal år visat på markanta skillnader mellan pojkars och flickors meritvärde.

Myndigheten för skolutvecklingen har uppmärksammat dessa förhållanden och inbjudit Övertorneå kommun till ett samarbete med Myndigheten.

Genomförande

Rektor samt representanter från enheterna 4-6 och 7-9 har bildat en arbetsgrupp. En central arbetsgrupp har även arbetat övergripande i kommunen. Regelbundna möten har hållits. Myndigheten för skolutvecklingen har stöttat arbetet i bägge gruppernas . Åtgärdsplanen för rektorsområdet har styrt planeringen och genomförandet av vidtagna åtgärder.

Enkäter och intervjuer har genomförts under vt.2006 och ht.2006. Under vt.2007 kommer arbetet att fortsätta med planerade åtgärder enligt planen. Bl a kommer ett dansprojekt för år 8 att genomföras, samt filmen *Hip Hip Hora* att visas för år 7-9.

Utvecklingsområden

Rektorsområde 3 har valt följande utvecklingsområden.

- Läsutveckling
- Elevinflytande – elevdemokrati
- Samsyn på kunskapslärande – genus
- Strukturförändring i år 4-9

Läsutveckling

Mål

- Främja språkutvecklingen samt attityden till läsning hos främst pojkar.

Åtgärder

- Lässchema 7-9 (varje dag minst 20 min).
- Intensifiera redan nu pågående litteraturläsning 4-6.
- Tema läsning (tematiden torsdag) viks helt för läsning med efterföljande samtal och diskussion
- Inköp av adekvat ungdomslitteratur. (Maud Lejon biblioteket)
- Föreläsning som tydliggör språkets betydelse för inläring. (Mats Myrberg)

Förväntade effekter

- Elever: Positiv attityd till läsning samt förbättrad läsförmåga hos främst pojkar.
- Personal: Ökad medvetenhet om läsningens betydelse för inläringen. Alla inser och tar ansvar för språkutvecklingen som är av betydelse för all inläring.

Resultat

Jämförelse läsvanor åk 7-9 pojkar 65 svar

	HT 2005	VT 2006
3. Jag tycker det är roligt att läsa.		
• Instämmer helt	22%	12%
• Instämmer delvis	58%	60%
• Instämmer inte alls	20%	28%
4. Förutom läxor läser jag :		
• Skönlitteratur	24%	25%
• Faktaböcker	23%	24%
• Veckotidningar	24%	46%
• Tidskrifter	11%	23%
• Serietidningar	48%	49%
• Inget alls	12%	3%
5. Jag läser		
• Varje dag	39%	39%
• Några gånger i veckan	41%	39%
• En gång i veckan	5%	12%
• Mindre än en gång i veckan	6%	11%
• Aldrig	7%	2%

Analys av läsvanor åk 7-9 pojkar

Läsenkäter är genomförda september 2005 och maj 2006. Till påståendet *Det är roligt att läsa* instämmer 10% färre av pojkarna maj 2006. *Delvis* tycker 2% fler. *Inte alls roligt att läsa* tycker 8% fler att det är.

Slutsatsen är att den förväntade effekten till att läsa inte uppnåtts under läsåret hos pojkarna. Kan tidpunkten för enkäten spela in? I slutet av vårterminen är många elever skoltrötta. Första enkäten genomfördes i början av höstterminen.

Däremot har inte läsandet minskat. De läser ungefär lika ofta och litteraturläsningen har inte minskat.

Jämförelse av läsvanor åk 4-6 pojkar 57 svar

	HT 2005	VT 2006
3. Jag tycker det är roligt att läsa.		
• Instämmer helt	42%	37%
• Instämmer delvis	53%	52%
• Instämmer inte alls	5%	11%
4. Förutom läxor läser jag		
• Skönlitteratur	41%	49%
• Faktaböcker	22%	15%
• Veckotidningar	12%	18%
• Tidskrifter	6%	10%
• Serietidningar	84%	52%
• Inget alls		8%
5. Jag läser		
• Varje dag	37%	42%
• Några gånger i veckan	47%	38%
• En gång i veckan	8%	14%
• Mindre än en gång i veckan	4%	3%
• Aldrig		3%

Analys av läsvanor åk 4-6 pojkar 57 svar

Av pojkarna tycker 5% färre att *det är roligt att läsa*. 1% färre instämmer *delvis*. Och 6% fler *instämmer inte alls*. Den förväntade effekten har inte uppnåtts under läsåret. Här kanske- som hos pojkarna i åk 7-9 tidpunkten för läsenkäten spelar roll. Däremot har läsandet ökat 5% fler läser varje dag och 8% fler läser skönlitteratur.

Att förändra vanor görs inte på kort tid, det krävs betydligt längre tid än två terminer. Kanske kan man se pojkarnas svar ur ett genusperspektiv. Av en del pojkar anses läsning och litteratur som något typiskt kvinnligt och därför kan man inte som kille tycka att det är roligt att läsa, trots att man läser mer än tidigare. Hos en del av pojkarna kan man märka en ”antipluggkultur” där hög status är att inte vara intresserad av skolarbete.

Förslag till kommande läsårs läsprojekt är att fortsätta som föregående läsår men att enkäten genomförs höstterminen 2007. Fler lässtimulerande åtgärder är påbörjade t ex projekt *Läslusta* med biblioteket..

Elevinflytande/elevdemokrati

Mål

- Ge eleverna och främst pojkarna möjlighet att ta ett större personligt ansvar och påverka sitt lärande.
- Större engagemang
- Att lärarna kontinuerligt skapar lärandemiljöer som genomsyras av inflytande och demokrati.

Åtgärder

- Införa IUP fr o m 1/1 –2006. Lärare – elev-föräldrar skall vara *involverade*.
- Samverkan mellan elevråden (4-6,7-9)
- Föreläsning angående inflytande och demokrati.
- IUP-handledning (Agneta Zetterström)
- SECO-föreläsning - elevdemokrati

Förväntade effekter

- Elever: Fördjupad delaktighet i lärandeprocessen.
- Personal: Att IUP blir ett verktyg för elevens utveckling. Ge eleven utökat inflytande i lärandemiljöerna.
- Föräldrar: Större engagemang hos föräldrarna.

Resultat/Analys

IUP arbetet är påbörjat och måste intensifieras. Elevråden har from vt.2006 börjat samarbeta över stadiegränserna (4-6, 7-9). Ca 90 % av representanter i elevråden ”instämmer helt” eller ”till stor del” i påståendet att elevråden skall samarbeta i framtiden. 100 % instämmer ”helt” eller ”till stor del” i påståendet att ”elevrådets arbete är betydelsefulla”. Samarbetet skall intensifieras ytterligare med hjälp av gemensamma diskussionsfrågor/ansvarsområden.

Föräldrårådet sammanträder två gånger/termin. Gemensamma frågor diskuteras. Ett större engagemang från föräldrarna kan märkas. Fler föräldrar är intresserade av att delta i rådets arbete. Rådet kan på sikt eventuellt övergå i en hem och skolaförening.

Samsyn på kunskap-lärande – genus

Mål

- Skapa en medvetenhet om vårt utvecklingsarbete – problematiken.
- Ökad kompetens.
- Utveckla relationen mellan pojkar – flickor

Åtgärder

- Studiecirklar för lärarna. En gemensam adekvat bok läses varje termin. Boken efterbehandlas i gruppdiskussioner. Litteraturlista upprättas.
- *Hur står det till?Tack ojämt!* Färdigläst 15/12 2005
- Föreläsningar gemensamma med övriga rektorsområden Föreläsare: Genz, Rönnbäck, Wahlström
- Temadag februari 2006 Genus och jämställdhet. Litteratordiskussioner, värderingsövningar och video *Härskartekniker*
- Temadagar för eleverna åk 7-9 *Snacka om jämställdhet* Rädda Barnens material för värdegrundarbete i skolan. Två av fem planerade temadagar har genomförts.

Förväntade effekter

- Personal: Ökad medvetenhet om och en samsyn på genusproblematiken.
- Elever: Ett trevligare umgängesspråk.

Resultat

I personalenkäten *Genus och jämställdhet* som 22 besvarat svarar 13% att föreläsningar, litteraturstudier och diskussioner ” i hög grad” bidragit till att de fått ökad kunskap i genus- och jämställdhetsfrågor, 57 % svarar ” i ganska hög grad”, ”i liten grad” svarar 22% och 9% ”inte alls”.

På frågan om kunskapen påverkat deras sätt att tänka i dessa frågor svarar 13% att det gjort det ”i hög grad”, 52% svarar ”i ganska hög grad”, 17% ”i liten grad” och 4% ”inte alls.” På frågan om det fått dem att förändra sitt förhållningssätt svarar 4% att det gjort det ”i hög grad” 30% ”i ganska hög grad”, 57% ”i liten grad” och 9% ”inte alls”.

Störst betydelse för ökad kunskap, förändrat tänkesätt och förhållningssätt anser de flesta att litteraturstudier och diskussioner med kollegor haft.

Analys

De slutsatser man kan dra av resultatet är att de flesta blivit mer medvetna och reflekterar mer över sitt förhållningssätt. Färre har förändrat sitt förhållningssätt. Jämställdhet och genus är en kunskapsfråga. Det krävs kunskap för att förändra sitt förhållningssätt gentemot flickor och pojkar. Vi är alla med och skapar och återskapar genus dagligen.. Detta är en process där pedagogerna har kommit olika långt, men de allra flesta har kommit en bit på vägen och många har kommit väldigt långt.

Elever: Temadagarna har av de flesta elever ansetts vara ”roligt, intressant och viktigt att få jobba med denna typ av frågeställningar”.

Strukturförändring i år 4-9

Mål

- Skapa en enhetlig 4-9 skola.
- Skapa en Vi-känsla på kollegiet
- Skapa fler naturliga mötesplatser.

Åtgärder

- Hemklassrum i år 7 from ht -06.
- Gemensamma aktiviteter år 6-8.
- Avdramatisera övergång 4-6 till 7-9.
- Naturliga mötesplatser för lärare och elever.
- Gemensamma aktiviteter lärare emellan.
- Fler gemensamma (poj-fl) rastaktiviteter.
- Fysiska aktiviteter.
- Gemensamt (4-9) ansvarsområde.

Förväntade effekter

- Personal: Större medvetenhet om varandras arbetssituation.
- Elever: Smidigare övergång från år 6 till år 7.
- Samverkan mellan elevråden.
- Skola: Rektorsområdet skall upplevas som EN enhet.

Resultat/Analys

Eleverna i år 7 upplever övergången från år 6 till 7 som problemfri. 68% instämmer "helt" i påståendet "jag upplevde övergången från år 6 till 7 som problemfri". Resten 32% säger att det stämmer till stor del. Övergången från år 6 till 7 ses inte som något problem av eleverna.

Personalenkät genomförd.

I påståendet "jag upplever större medvetenhet om kollegornas arbetssituation" anser 55 % att det "stämmer delvis". 30 % "anser att det "inte alls" stämmer. 15 % anser att det stämmer "till stor del". Angående påståendet "jag upplever att rektorsområdet är på väg att bli en enhet" svarar 50 % att det stämmer "delvis". 50 % anser att det "inte alls" stämmer. 30 % anser att frukostmötena är meningsfulla. 20 % anser att frukostmötena är "till stor del" meningsfulla. 50 % anser att frukostmötena "delvis" eller "inte alls" är meningsfulla.

83 % av kollegorna kan "helt" eller "till stor del" tänka sig att tjänstgöra över "stadiegränserna". Resten är mer tveksamma.

43 % anser att konferenserna borde "helt" eller "till stor del" vara gemensamma för enheterna 4-6 och 7-9. 48 % instämmer i påståendet "delvis". 9 % tycker att inga gemensamma konferenser skall hållas. Arbetet med att få rektorsområdet att upplevas som en enhet har kommit en bit på väg.

Sammanfattande slutord av utvecklingsarbetets åtgärder och insatser

Ett utvecklingsarbete med syfte att minska skillnaderna i avgångsbetyg mellan pojkar och flickor i grundskolan i Övertorneå påbörjades under vårterminen 2005, fortsatte under läsåret 2005-2006 och höstterminen 2006. Deltagande är barn/elever, pedagoger och skolläda i samverkan med föräldrar och kommunens bibliotek. Insatserna och åtgärderna har varierat beroende på barns/elevs ålder. Verksamhetsgemensamma insatser för att skapa samsyn och en röd tråd i utvecklingsarbetet består av en central arbetsgrupp och genuspedagogens uppdrag att fungera som processtödare. Resultaten vid november månads slut är att kunskap, medvetenhet i genus och jämställdhetsfrågor har ökat. Förhållningssättet har förändrats från ett bemötande av barn/elever som flickor och pojkar till ett bemötande av dem som individer har ökat. Språk- och läsutveckling hos barn/ elever har varit positivt främst i de lägre åldrarna. En ökad samsyn på lärande hos pedagoger har uppnåtts. Samverkan med föräldrar och bibliotek har stärkts. Ett större engagemang från föräldrar i skolfrågor kan märkas. Det är alltför tidigt att dra några större slutsatser av vårt utvecklingsarbete, men vi är övertygade om att vi är på rätt väg genom de positiva effekter vi hittills har sett. Nu gäller det att implementera detta i verksamheten, ha uthållighet och arbeta långsiktigt med att pojkars skolresultat ska förbättras.

Övertorneå 2006-11-15

Samordnare av rapporten

Ann-Christin Jakobsson - Genuspedagog

Thomas Wahlberg - Skolchef